

ПРОЄКТУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Романова Ганна Миколаївна,
доктор педагогічних наук, професор,
заступник директора з наукової роботи
Державної науково-педагогічної бібліотеки України
імені В. О. Сухомлинського, м. Київ

Становлення інформаційного суспільства охоплює всі сфери діяльності людини. У сфері освіти це передбачає масове використання комп'ютерної техніки та використання мережі «Інтернет» в закладах освіти. Становлення в сучасному світі глобального комунікаційного простору, що справляє відчутний вплив на всі компоненти структури суспільства, має як негативні, так і позитивні сторони. З одного боку, в інформаційно-телекомунікаційну епоху відбуваються деструктивні процеси, пов'язані з «кризою культури» (псевдокультура, людина «маси», бездуховність, деградація), а з іншого – комп'ютеризація стає могутнім чинником гуманізації, розкриття творчих потенцій особистості, звільнивши її від рутинної, формально-допоміжної праці.

Основними цілями інформатизації освіти є підвищення якості освіти відповідно до вимог сучасного суспільства. Досягти мети можливо при створенні інформаційно-освітнього середовища у кожному закладі освіти. Інформаційно-освітнє середовище (ІОС) – це комплекс інформаційних освітніх ресурсів, в тому числі цифрових освітніх ресурсів, сукупності технологічних засобів інформаційних та комунікаційних технологій, систем сучасних педагогічних технологій, що забезпечує навчально-методичну підтримку освітнього процесу.

Основна мета створення та функціонування ІОС полягає у забезпеченні переходу освіти в нову якість і стан, що відповідає інформаційному суспільству.

Завдання ІОС – це акумулювання, впорядкування, надання всієї необхідної соціокультурної, науково-популярної, пізнавальної інформації, систем пошуку, комунікації, а також «автоматизація» праці керівника, педагога, забезпечення особистого «електронного управління» власною діяльністю, діяльністю здобувачів та навколишнім середовищем.

Відповідно до зазначених завдань інформаційно-освітнє середовище забезпечує:

- планування освітнього процесу і його ресурсного забезпечення;
- моніторинг і фіксацію ходу і результатів освітнього процесу;
- інформаційно-методичну підтримку професійного розвитку педагогів в системі формальної, неформальної та інформальної освіти;

- сучасні процедури створення, пошуку, збору, аналізу, обробки, зберігання та подання інформації;
- дистанційну взаємодію всіх учасників освітнього процесу, в тому числі в межах дистанційної освіти.

Базовими техніко-технологічними компонентами ІОС визначено програмно-технічні, організаційно-методичні та комунікаційні засоби.

Програмно-технічні засоби включають операційні системи, прикладні програмні засоби, автоматизовані інформаційні системи керування, програмно-методичні комплекси, електронні освітні ресурси, компоненти багаторівневих автоматизованих інформаційних систем, вебресурси глобальної мережі «Інтернет». Також програмно-технічні засоби об'єднують комп'ютерні класи, малі інформаційні комплекси, цифрові лабораторії, медіатеки, поліграфічні та демонстраційні комплекси, автоматизовані робочі місця.

Організаційно-методичні засоби базуються на законодавчих, нормативно-методичних та розпорядчих документах, включають наявність посадових обов'язків та інструкцій, регламентів, а також технології управління проєктуванням, функціонуванням, забезпеченням та розвитком ІОС.

Комунікаційні засоби є одним із головних засобів інформатизації та дозволяють прямо та опосередковано (через середовище, його ресурси) об'єднувати людей у групи, асоціації, системи, щоб вести конструктивний діалог в оперативному режимі, обмінюватись інформацією. Сучасна комунікація здійснюється у локальних та глобальних мережах, у яких реалізується і персональний, і колективний, і міжсистемний зв'язок.

Змістовні компоненти ІОС включають навчальні, методичні, науково-дослідні матеріали, а також контроль та оцінку результатів навчання. Навчальні матеріали – це система інформаційно-освітніх ресурсів, у тому числі систему електронних освітніх ресурсів, які структуровані відповідно до предметного навчання, тематики та напрямів пізнавальної діяльності.

Матеріали контролю та оцінки результатів навчання включають засоби вимірювання, оцінки та контролю знань, умінь і навичок здобувачів. Існуючі моделі оцінки рівня компетентності здобувачів представляють самостійну систему, засновану на автоматизації діагностики та контролю знань.

Методичні матеріали акумулюються з метою надання консультаційної та методичної допомоги педагогам щодо організації освітнього процесу, створення умов для їхньої самоосвіти. Доцільно окремо систематизувати матеріали із науково-дослідної діяльності педагогів та здобувачів, щоб створювати умови для творчого саморозвитку.

Основними інформаційними ресурсами із позанавчальної діяльності закладу можуть бути:

- засоби інформування здобувачів освіти та педагогів про проведені або заплановані позанавчальні заходи;
- інформаційні засоби підтримки діяльності класних керівників, кураторів, засоби інформаційного забезпечення позанавчального спілкування здобувачів освіти;
- інформаційні засоби, необхідні для проведення культурно-масових та спортивних заходів;
- засоби управління позанавчальною діяльністю в закладі.

Таким чином, в умовах інформатизації суспільства надання якісних освітніх послуг неможливе без використання інформаційно-комунікаційних технологій. Створення інформаційно-освітнього середовища є необхідною умовою успішного функціонування кожного закладу освіти, щоб забезпечити:

- організацію мережевої взаємодії учасників освітнього процесу для розвитку мобільності, удосконалення інформаційного обміну та поширення ефективних рішень;
- створення єдиної мережевої системи моніторингу та оцінки якості освіти;
- забезпечення ефективності управління інформаційно-методичними ресурсами, сумісності стандартів обміну інформацією, документообігу, засад захисту інформації;
- інтеграцію всіх інформаційних потоків, які забезпечують керування закладом освіти.

Список використаних джерел:

1. Яновський А. Інформаційно-освітнє середовище в умовах дистанційного навчання. Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка». 2019. Том 4, №30. с. 310–315.
2. Вербівський Д. С. Електронне освітнє середовище навчання математичних дисциплін: принципи побудови і структура. Наукові записки. 2018. № 173(2). С. 55–58.
3. Панченко Л. Ф. Теоретико-методологічні засади розвитку інформаційно-освітнього середовища університету : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.10. Луганськ, 2011. 508 с.